

گام بلند شهرداری تهران برای ساماندهی و رسیدگی به دستفروشان پایتخت

سمیه دولتی

روانی جامعه می‌شود، نهایتاً هم اگر وضعیت به همین روال ادامه یابد، به تدریج مترو به جای وسیله نقلیه عمومی، به مترو بازار تبدیل می‌شود! در همین رابطه، سیدهادی موسوی مشاور و فرمانده یگان حفاظت شهرداری تهران، در گفت‌وگویی در تشریح جزئیات اجرای طرح ساماندهی و جمع‌آوری دستفروشان در خطوط مترو تهران اظهار می‌کند: «طرح ساماندهی دستفروشان مترو و مقابله و برخورد با این

خسته از کار روزانه با عجله از میان جمعیت خودم را به داخل واگن می‌رسانم، درحالی‌که در میان شلوغی مسافران گم شده‌ام، منتظرم مسافران نشسته روی صندلی زودتر به مقصد برسند و فضائی برای استراحت پیدا کنم... در این فکرم که ناگهان در بین هیاهوی جمعیت صدای بسیار بلندی توجهم را جلب می‌کند: «کلیس، گیره تق تقی، کش مو، چهل گیس و...!» بلافاصله نفر بعدی با اشاره شروع می‌کند «سفره چهار نفره ۳۰ تومن، ۶ نفر ۵۰ تومن و...» و برای اثبات مرغوبیت و استحکام سفره با صدایی شبیه به ترقه فضای داخل واگن را تماماً در اختیار می‌گیرد! قطار به ایستگاه می‌رسد و مسافران با کلافگی نظاره‌گرند. خانمی با ساک دستی پر از البسه‌های رنگارنگ وارد می‌شود و بدون توجه به این که واگن بین خانم‌ها و آقایان مشترک است و با میله‌ای آهنی مرزبندی شده، شروع به تبلیغ می‌کند. خودم را به واگن مخصوص بانوان می‌رسانم اما همچنان فریادهای فروشنده که از جنس و مارک لباس‌ها تعریف می‌کند به گوشم می‌رسد و نگاه‌های مغضوب خانم‌ها و آقایان کاملاً مشهود است، درحالی‌که فراموش می‌کنم به کجا قرار است بروم، به خودم می‌آیم و می‌بینم دو ایستگاه از مقصد گذشته است و باید مسافتی را برگردم. با خودم فکر می‌کنم چرا همچنان شغل کاذب فروشندگی رواج یافته است.

سال‌هاست که پدیده دست‌فروشی در مترو به شدت افزایش یافته و تبدیل به یک معضل اجتماعی شده و به گفته کارشناسان حوزه شهری و جامعه‌شناسان، دست‌فروشی عاملی برای افزایش آسیب‌های اجتماعی است و سبب بی‌نظمی در سوار و پیاده شدن مسافران و برهم خوردن آرامش روانی جامعه می‌شود، نهایتاً هم اگر وضعیت به همین روال ادامه یابد، به تدریج مترو به جای وسیله نقلیه عمومی، به مترو بازار تبدیل می‌شود!

به خاطر بی‌توجهی به شئون اسلامی اعتراض می‌کنم و در جواب فروشنده‌ای می‌گویم: «مجبورم بیام تو مترو فروشندگی کنم چون شوهرم به خاطر بدهی مالی زندانی است و ۴ بچه قد و نیم قد دارم که باید خرجشون رو بدم، مستاجر و حامی هم ندارم و...»

این قدر سروصدا هست که سردرد گرفتم، از طرفی جای تردد نیست و دیگر آلودگی صوتی اعصابم را به هم ریخته است، در همین حین، دیگری از بچه معلولش می‌گوید: «با کمک هزینه ناچیز بهزیستی چه کنم! پول پیش خانه و ضمان برای وام نداریم. اگر با همین دست‌فروشی یک لقمه نان حلال پیدا نکنیم، چه کنیم. ما از روی نیاز دست‌فروشی می‌کنیم.» یکی از دست‌فروشان پیشنهاد می‌دهد که اجاره غرفه‌های حاشیه ایستگاه‌ها را کاهش دهند تا برخی از دست‌فروشان که می‌توانند، از این غرفه‌ها استفاده کنند.

علی‌رغم خستگی، صحبت‌های تعدادی از آن‌ها را می‌شنوم و بسیار متأثر می‌شوم. از طرفی برای کسب روزی حلال تلاش می‌کنند و از طرف دیگر محلی که برای کسب‌شان انتخاب کرده‌اند مایه مشقت مسافران مترو است.

سال‌هاست که پدیده دست‌فروشی در مترو به شدت افزایش یافته و تبدیل به یک معضل اجتماعی شده و به گفته کارشناسان حوزه شهری و جامعه‌شناسان، دست‌فروشی عاملی برای افزایش آسیب‌های اجتماعی است و سبب بی‌نظمی در سوار و پیاده شدن مسافران و برهم خوردن آرامش

موسوی با بیان اینکه در طول اجرای طرح ساماندهی دستفروشان مترو با مافیای دستفروشی در ایستگاه‌های پر مسافر از جمله تئاتر شهر نیز برخورد شد، می‌گوید: «در یکی از گزارش‌های ارسالی همکاران در ایستگاه تئاتر شهر مشخص شد، باندی ۴ نفره با ایجاد رعب و وحشت سال‌ها ایستگاه را به پاتوق کاسبی خود تبدیل کرده‌اند که همکاران من با هماهنگی با دیگر مراجع ذی‌ربط به فعالیت آنها در ایستگاه پایان دادند. طرح مقابله با دستفروشی و ساماندهی آنها به وسیله ایجاد بانک اطلاعاتی همچنان توسط یگان حفاظت مترو ادامه خواهد داشت و این طرح از ایستگاه‌های تقاطعی به دیگر ایستگاه‌های هدف در متروی تهران گسترش پیدا می‌کند.»

البته برخورد قهری با دستفروشان و پدیده دست‌فروشی اگر چه در برخی مواقع ضروری می‌باشد، اما به نوعی پاک کردن صورت مسئله است و برای رفع معضل دست‌فروشی کمک به

پدیده که موجب بروز مشکلات عدیده برای شهروندان و مسافران شده با برنامه‌ریزی قبلی در خطوط و ایستگاه‌های پر مسافر مترو آغاز شده است. در ابتدا طرح ساماندهی و مقابله با دستفروشی در مترو از ایستگاه‌های تقاطعی از جمله دروازه شمیران، دروازه دولت، شادمان، امام خمینی (ره)، امام حسین (ع)، تربیت مدرس، تئاتر شهر، میدان شهدا، شهید بهشتی آغاز شد و همکاران ما در این یگان با به کارگیری تمام ظرفیت پای کار آمدند.

وی با بیان اینکه در ایستگاه مترو میدان آزادی نیز به عنوان یکی از گلوگاه‌های جدی ورود، خروج و دپوی اجناس دستفروشان طرح مقابله و ساماندهی دستفروشان اجرا شد، ادامه می‌دهد: «با به کارگیری تمام ظرفیت موجود، یگان حفاظت مترو توانست در چند روز نخست اجرای طرح بیش از ۵۰۰ نفر از دستفروشان شناسایی و با تهیه و تکمیل فرم‌های مخصوص از پیش تعیین

دستفروشان جهت سهولت ارائه اجناسشان راهکار دیگری را باید اندیشید. اخیراً عبدالمطهر محمدخانی سخنگوی شهرداری تهران در گفت‌وگویی در خصوص اهمیت ساماندهی دستفروشان در پایتخت اعلام کرد: «در معابر پر تردد حضور دستفروشان موجبات بی‌نظمی و ناهماهنگی را فراهم خواهد کرد. از همین رو ساماندهی دستفروشان در تهران از اهمیت بالایی برخوردار است. تاکنون اقدامات مؤثری در زمینه ساماندهی دستفروشان پایتخت صورت گرفته است و با همکاری وزارت اقتصاد و شرکت ساماندهی صنایع و مشاغل، ثبت‌نام دستفروشان در درگاه ملی مجوزها آغاز شده است. با استفاده از این مجوز دستفروشان می‌توانند به صورت رسمی اجازه فعالیت داشته باشند.»

وی با بیان اینکه ۲ هزار نفر در سامانه دریافت مجوز ثبت‌نام کردند، اظهار می‌دارد: «بازارچه‌های متنوعی برای استقرار دستفروشان در نقاط مختلف شهر در نظر گرفته شده است. به عنوان مثال بازارچه سرمد در محدوده منطقه ۱۱ به وسعت ۲ هزار متر برای دستفروشان محله چهارراه ولی عصر تا سه‌راه جمهوری تعبیه شده و پیش‌بینی می‌شود به زودی محور انقلاب و خیابان ولی عصر از چهارراه ولی عصر تا خیابان فاطمی نیز ساماندهی شود. در حال حاضر بازارچه سرمد فعال شده و با در اختیار گذاشتن غرفه‌های رایگان برای دستفروشان محیطی امن و دور از مافیای فراهم کرده است.»

در این رابطه، حمید نیلی، مدیر کل مرکز هنرهای نمایشی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، درباره طرح ساماندهی دستفروشان چهارراه ولی عصر (عج) می‌گوید: «شهرداری تهران فضائی را به عنوان بازارچه در اختیار دستفروش‌ها گذاشته است. امیدواریم طرح ساماندهی دستفروشان تداوم داشته باشد و دیگر اتفاقی غیر از اتفاقات هنری در پیاده‌روی خیابان ولی عصر (عج) دیده نشود.»

ساماندهی هوشمندانه دستفروشان در مترو و معابر تهران، شایسته تقدیر است و امید است که با حمایت همه‌جانبه دستگاه‌های مختلف از شهرداری تهران، علاوه بر کاهش مشکلات معیشتی بخشی از جامعه، فضائی امن و آرام و با رعایت حقوق شهروندی برای سایر شهروندان مهیا شود.

البته معاون خدمات شهری شهرداری تهران نیز در گفت‌وگو با کیهان خبر از تعیین غرفه‌هایی برای دستفروشان و اختصاص شناسه‌های مجوز فعالیت مشاغل از سوی درگاه ملی مجوزهای وزارت اقتصاد برای این عزیزان در آینده‌ای نزدیک داده است. به نظر می‌رسد چنین عزمی اگر با فرهنگ‌سازی و مشارکت مردم همراه شود، گام بلندی در جهت کاهش فعالیت دستفروشان و مافیای مربوط به این گروه و البته آسایش بیشتر شهروندان برداشته خواهد شد.